

Barns utsatthet på internett relatert til koronapandemien

Innledning

Som følge av koronapandemien ble arbeidslivet mer eller mindre hyper-digitalisert for mange i løpet av noen få dager. Det samme skjedde med barn og unges skolegang. Store deler av befolkningen jobber nå hjemmefra og de fleste barn i skolealder har hjemmeskole, hvor undervisningen og kommunikasjon med lærere og medelever i all hovedsak skjer via digitale plattformer. I tillegg har anbefalingene fra myndighetene om sosial avstand medført at barn og unges sosiale liv, i enda større grad enn tidligere, nå foregår via digitale plattformer.¹ Dette medfører økt bruk av mange ulike digitale plattformer (som for eksempel Zoom, TikTok og diverse TV-spill), inkludert plattformer som vi har begrenset erfaring med og kjennskap til.

Denne digitaliseringen tvinger dermed barn og unge i økende grad ut på en digital arena hvor foreldre og andre tillitspersoner har mindre oversikt. Dette kan være med på å øke barns utsatthet på internett. Samtidig rapporteres det at personer som er tilbøyelige til å begå seksuelle overgrep ser ut til å ha mer tid, samt flere muligheter, til å begå overgrep og/eller bruke overgrepsmateriale som seksualiserer barn (Høydal, 2020; Rosén, 2020).

Moderat positiv effekt

Digitale plattformer og verktøy tilbyr mange muligheter for barn og unge (Medietilsynet, 2020).² Dette strekker seg også til deres skolehverdag (Fjørtoft et al., 2019). Bruk av slik teknologi ser ut til å ha noen positive effekter i barn og unges liv (Kardefelt-Winther, 2017). I en review av sammenhengen mellom barns mentale helse, sosiale relasjoner og fysiske aktivitet, og deres bruk av digitale medier, fant UNICEF at moderat bruk av slik teknologi så ut til å ha en (liten) positiv effekt på barns mentale helse. Videre fant de at bruk av digitale medier stort sett har positiv effekt på barns sosiale relasjoner, hvor slik teknologi er med på å forsterke og forbedre sosiale bånd til venner og bekjente. UNICEF konkluderer med at barns livssituasjon, kontekst og sosio-demografi ser ut til å være korrelert med potensielle effekter tilknyttet deres bruk av digitale medier (Kardefelt-Winther, 2017).

Risiko for overgrep

Samtidig er det viktig å anerkjenne de risikoene utstrakt bruk av digitale medier kan medføre, også med tanke på innvirkningene smitteverntiltakene vil ha på individ- og samfunnsnivå. I Sverige rapporterer politiet om økt deling av overgrepsmateriale etter utbruddet av koronapandemien (Rosén, 2020). I Norge advarer nå politiet og ikke-statlige organisasjoner mot økt fare for uønskede seksuelle henvendelser og seksuelle overgrep mot barn via internett, i tilknytning til koronapandemien (Carlsen, 2020). Tilsvarende advarsler framsettes også internasjonalt, blant annet av UNICEF, WHO, Europol og

---

¹ Barn og unge tilbringer dermed mye tid foran PC/nettbrett/mobil. Samtidig har barn og unge i Norge allerede et høyt forbruk av digitale medier (Medietilsynet, 2020), noe som sannsynligvis kommer til å fortsette, til tross for potensielt færre smittevernrestriksjoner på kortere og lengre sikt.

² Allerede før koronapandemien brukte ca. 6 av 10 barn mellom 9-10 år nettet til skolearbeid/lekser ukentlig, mens 9 av 10 av de mellom 15-18 år rapporterer det samme (Medietilsynet, 2020). Over halvparten av niåringer, og omtrent alle fra tretten år og oppover, bruker ett eller flere sosiale medier (Medietilsynet, 2020).

ECPAT International, hvor aspekter som stengte skoler, økt bruk av internett og andre digitale plattformer og fraværende foreldre trekkes frem (ECPAT, 2020; Europol, 2020a; UNICEF, 2020; WHO, 2020). I dette dokumentet fokuserer vi på barns utsatthet for seksuelle overgrep via internett på bakgrunn av den økte digitaliseringen vi ser i tilknytning til koronapandemien, og presenterer tiltak som kan være med på å minimere sannsynligheten for at denne typen overgrep skjer.

Sentrale definisjoner og avgrensninger

De fleste barn i Norge introduseres for internett og digitale plattformer allerede i løpet av sitt første leveår (Medietilsynet, 2018). Tidlig i barns liv har foreldre og foresatte, som oftest, langt større kontroll over deres digitale aktiviteter enn senere (Medietilsynet, 2018). I dette dokumentet avgrensner vi oss til barn og unge på barne- og ungdomsskole og videregående (de mellom 6 – 18 år). Den yngre delen av denne aldersgruppen får gjerne gradvis økt frihet og handlingsrom på internett og i digitale medier (Medietilsynet, 2020). Den eldre delen løsriver seg i økende grad fra den nære familien og utforsker mer voksne aspekter av livet (inkludert intime relasjoner/seksualitet), som i stor grad finner sted på den digitale arenaen (Subrahmanyam & Smahel, 2010).

Internettrelaterte seksuelle overgrep

Utsatthet på internett kan inkludere en lang rekke negative opplevelser, som mobbing, trakassering, trolling, hetsing, aggresjon i kommentarfelt og mer. I dette dokumentet velger vi å fokusere på internettrelaterte seksuelle overgrep, altså seksuelle overgrep som skjer via bruk av digitale medier.

Et sentralt begrep i forskningen på denne formen for utsatthet er «online grooming», definert som «[t]he process by which a child is befriended by a would-be abuser in an attempt to gain the child's confidence and trust, enabling them to get the child to acquiesce to abusive activity.» ((Gillespie, 2002); hentet fra (Craven et al., 2006; Dam, 2001)). Internettrelaterte seksuelle overgrep inkluderer også handlinger som blotting, masseutsendelser av henvendelser, og utpressing, og flere av handlingene rammes av voldtekstparagrafen.

Eksisterende forskning om barns utsatthet på internett

Barn og unges risiko og utsatthet for seksuelle overgrep på internett har vært fokus i en rekke studier (Jonsson et al., 2019; Shannon, 2007; Wolak et al., 2010). På grunn av store mørketall er det vanskelig å estimere prevalens av slike overgrep, men omfanget er likevel rapportert som omfattende og økende (Kripos, 2019).

Sårbarhetsfaktorer

Forskning har funnet flere faktorer som ser ut til å være forbundet med utsatthet. I rapporten «Seksuell utnyttelse av barn og unge over internett» (Kripos, 2019), viser Kripos til noen likhetstrekk hos barn og unge som har opplevd seksuelle overgrep på internett, herunder kjønn (jenter er mer utsatt—spesielt jenter med negativt kroppsbilde (Longobardi et al., 2020)), alder (et flertall utsatte barn er i førpubertal alder), tidligere utsatthet for seksuelle overgrep, og dårlig relasjon til foreldre og venner/jevnaaldrende.

Disse funnene støttes av lignende funn i internasjonal forskning (Jonsson et al., 2019; Whittle et al., 2013).

I tillegg har forskning vist at sosial isolasjon og utenforskap også kan gjøre barn mer sårbare; hvor personer som ønsker å begå seksuelle overgrep retter seg mot barn som har sosiale vansker, få/ingen venner, og som ofte søker oppmerksomhet på internett (Whittle et al., 2013). Videre ser barn som utøver risikoatferd på internett (for eksempel kontakt med fremmede, seksualisert interaksjon, deling av personlig informasjon, møte fremmede ansikt-til-ansikt som de har truffet via internett m.m.) også ut til å være mer sårbare for seksuelle overgrep over internett (Wolak et al., 2010).

Seksuelt innhold

Barn og unge kan også bli sårbare gjennom egenproduksjon av seksualiserte bilder/innhold (Cooper et al., 2016), for eksempel såkalt «sexting» (i.e., seksuelt innhold deles via digitale medier). Vi vet mindre om yngre barns selvproduksjon og deling av seksuelt innhold, men en analyse av amerikanske barns bruk av digitale medier viste at én av ti åtteåringer hadde blitt utsatt for seksuelle meldinger, at nesten én av fire trettenåringer hadde forespurt eller fått forespørsler om å sende nakenbilder, og at nesten fire av ti trettenåringer hadde mottatt eller sendt seksuelle meldinger (Jiminy, 2019). Samtidig ser man at mange barn forledes til å produsere seksuelt innhold av voksne med seksuell interesse for barn, som så bruker innholdet til å presse/tvinge barna til å begå flere og grovere seksuelle handlinger med seg selv (Kripos, 2019).

Psykososiale konsekvenser av internettrelaterte seksuelle overgrep

En vanlig misforståelse har vært at overgrep som skjer via internett har færre negative konsekvenser for offeret enn «tradisjonelle» overgrep som skjer ansikt-til-ansikt. Forskningen viser i stedet at konsekvensene er minst like store ved internettrelaterte overgrep, og i mange tilfeller kan være enda mer alvorlige (Jonsson et al., 2019; Whittle et al., 2013). I tillegg ser man at overgrep på disse to ulike arenaene ofte henger sammen, og at tidligere utsatthet på én av arenaene øker risiko for ytterligere overgrep på den andre arenaen (Kripos, 2019; Whittle et al., 2013).

Mens vi vet forholdsvis mye om konsekvensene av tradisjonelle seksuelle overgrep, vet vi mindre om konsekvensene av slike overgrep som skjer via internett (Kripos, 2019). Det finnes likevel noen gjennomgående trekk: Skyld og skam, selvskading, suicidalitet, konstant bekymring, posttraumatiske stressreaksjoner, og senere vanskeligheter med intime relasjoner, er ettervirkninger som går igjen hos mange av ofrene (Gassó et al., 2019; Gewirtz-Meydan et al., 2018; Hanson, 2017; Hong et al., 2020; Jonsson & Svedin, 2017; Whittle et al., 2013).

Disse konsekvensene overlapper i stor grad med kjente konsekvenser av tradisjonelle seksuelle overgrep. Samtidig er det flere aspekter ved digitale medier som kan øke belastningen av å bli utsatt for internettrelaterte seksuelle overgrep, inkludert utfordringer knyttet til å fjerne overgrepsmateriale (når noe ligger på internett er det svært vanskelig å slette), delaktighet hos offeret (f. eks. at offeret selv har sendt bilder), og antall mennesker som får kan få tilgang på bildene/filmen (Hanson, 2017).

Økt risiko for barn og unge under koronapandemien?

Det er flere årsaker til at ulike aktører nå går ut og advarer mot økt risiko for internettrelaterte seksuelle overgrep i sammenheng med koronapandemien.

Blant annet har Europol sett økt aktivitet hos de som søker overgrepsmateriale på nettet, og at personer på overgrepforum skriver om økte muligheter til å komme i kontakt med barn nå på grunn av isolasjon, mindre tilsyn fra foresatte/lærere, og større eksponering på nettet (Europol, 2020b). Lignende funn har blitt rapportert av ECPAT International (et nettverk som jobber mot kommersiell seksuell utnyttelse av barn). De har observert internettaktivitet hvor personer med interesse for seksuelle overgrep mot barn diskuterer muligheter for å utnytte situasjonen tilknyttet koronapandemien (ECPAT, 2020).

WHO vektlegger hvordan barn og unges manglende interaksjon med skolevenner, lærere, andre profesjonelle og skoletjenestene, øker risikoen for å bli utsatt for overgrep, inkludert internettrelaterte seksuelle overgrep (WHO, 2020). UNICEF peker på hvordan barns økte aktivitet på internett kan øke risikoen for at de kommer i kontakt med personer som ønsker å begå overgrep via digitale medier.

Nye typer overgrep?

Videre framhever de at ettersom flere voksne isoleres hjemme, kan dette medføre økt etterspørsel for overgrepsmateriale, og i tillegg vil barn som bor med personer som utfører overgrep, være enda mer sårbare (UNICEF, 2020). Samtidig dreier denne økte sårbarheten seg ikke kun om omfang, men også om type og form av overgrep. Ettersom flere digitale plattformer nå ser en enorm økning i bruk, vil personer som ønsker å begå overgrep kunne utnytte manglende kompetanse på disse plattformene til å få kontakt med barn, og begå overgrep. Dette innebærer at det kan oppstå nye karakteristikk ved grooming og overgrep, noe som øker risiko for at slike hendelser overses eller ikke oppdages. I tillegg vet vi lite om hvilke konsekvenser slike nye former for overgrep kan ha for ofrene.

Vold øker under kriser

Som tidligere nevnt er det er så langt ikke gjort forskning på om barn er mer utsatt for seksuelle overgrep via internett under koronapandemien. Men, funn fra tidligere forskning kan trolig overføres til den nåværende situasjonen (Delaney, 2006; Seddighi et al., 2019). I en fersk systematisk gjennomgang av 11 studier på overgrep mot barn under naturkatastrofer og konflikt, fant Seddighi et al. (2019) at barn utsettes for omfattende mishandling under, og i etterkant av, katastrofer. Foreldre var i størst grad utøvere av volden, og da i hovedsak fysisk vold. Samtidig framhever Seddighi et al. (2019) at også seksuell vold mot barn øker under katastrofer. I rapporten «Protecting Children from Sexual Exploitation & Sexual Violence in Disaster & Emergency Situations» beskriver ECPAT mulige årsaker til hvorfor barn er spesielt utsatte for (tradisjonelle) seksuelle overgrep i katastrofesituasjoner, inkludert epidemier. Dette inkluderer omsorgssvikt eller manglende tilsyn fra foreldre som er overveldet av situasjonen eller er tvunget til å jobbe mye for å håndtere situasjonen, og/eller økt sosioøkonomisk press med påfølgende stress (Delaney, 2006).

Forskning på hva som øker den generelle risikoen for at barn og unge opplever uønskede seksuelle henvendelser fra andre unge eller voksne gir også indikasjoner på hvordan koronapandemien kan øke risikoen for internettrelaterte overgrep mot barn. En systematisk gjennomgang fra 2019 (Sharp, 2019)

viser at økt bruk av internett og digitale plattformer, som sosiale medier, online gaming og chatte-/direktemeldingstjenester, kan medføre økt risiko for uønskede seksuelle henvendelser og grooming, både fra andre ungdommer og fra voksne.

Samtidig viser annen forskning at økt risiko for utsatthet henger mer sammen med risikabel atferd på internett enn økt bruk, så sammenhengen er uklar (Jonsson & Svedin, 2017). Uavhengig av tidsbruk, så ser barn og ungdom med symptomer på depresjon også ut til å stå i større risiko for å oppleve uønskede seksuelle henvendelser (Sharp, 2019), bl. a. fordi overgripere har utviklet strategier for å utnytte slik sårbarhet (Wolak et al., 2010; i Sharp, 2019). I den grad koronapandemien fører til at flere barn og unge utvikler symptomer på depresjon, eller at de forverres, kan dette også tenkes å øke risikoen for uønskede seksuelle henvendelser på internett.

Tiltak

I krise- og katastrofesituasjoner, som koronapandemien, er samfunnsinstitusjoner og hjelpeinstanser under enormt press og slike situasjoner medfører ofte at barn blir mer sårbare for utnyttelse og overgrep. De som i første omgang har størst mulighet til å hjelpe sårbare barn i Norge i dagens situasjon, er foreldre (og til dels lærere), ettersom det er de som i størst grad møter barna gitt sosial avstand, stengte skoler, og andre restriksjoner. I en krevende hverdag medfører dette, for foreldre, enda et aspekt som de må fokusere på. I tillegg fører stengte skoler til at lærerne har langt mindre mulighet til å følge opp elevene sine. Det er derfor helt nødvendig at foreldrene tar en aktiv rolle i barn og unges digitale liv.

Digital kompetanse

Samtidig vil ressursene og mulighetene til å ta en aktiv rolle i barn og unges digitale liv under koronakrisen være ulikt fordelt i befolkningen, og mange foreldre vil av ulike grunner ha problemer med å få til dette, både praktisk og tidsmessig. For eksempel er den digitale kompetansen hos foreldregenerasjonen ulikt fordelt – mens noen foreldre har få problemer med å kunne veilede sine barn i deres digitale liv, vil andre foreldre med lavere digital kompetanse kunne oppleve dette som en større utfordring (Nikken & Oprea, 2018).

Nettvett

Skolen skal fungere som en arena for sosial utjevning, også for den varierende digitale kompetansen i barn og unges hjem. I dagens situasjon må mange barn og unge forholde seg til digitale medier i langt større grad enn vanlig, og med mindre tilgang på veiledning og støtte til dette fra skolen. Koronasituasjonen forsterker forskjellene i barn og unges tilgang på veiledning, involvering og oppfølging hjemmefra. Skolens rolle kan dermed være avgjørende for barn og unge nå under koronapandemien, for eksempel gjennom at lærerne fokuserer på barnas digitale hverdag og diskuterer temaer som nettvett og digital atferd på alderstilpassede måter.

Proaktiv hjelp

Mange offentlige hjelpeinstanser har nå redusert tilbud og kontakt med sine brukere. Det er kritisk at sårbare barn kan få hjelp fra viktige aktører som: Politiet, BUP-er, Utekontakten, fastleger, barnevernstjenester, legevakter, kritesentrene, helsestasjoner, PPT og barnehagene. For at disse aktørene skal fange opp sårbarhet tilknyttet internettrelaterte seksuelle overgrep, er det sentralt at barnas aktiviteter og opplevelser på internett og via digitale medier også er et naturlig fokus for

tjenestene. For å få til dette krever dagens situasjon en proaktiv holdning der hjelpeinstansene aktivt søker ut til barn og unge de anser som (potensielt) sårbare, også på den digitale arenaen. I tillegg må stansing av pågående, kjente overgrep prioriteres, for å unngå at koronapandemien fører til at saker blir liggende.

Fem grunnprinsipper

I NKVTS' modell for tjenestenes oppfølging av barn, fremheves fem grunnprinsipper: proaktiv kontakt, årvåken oppfølging, trinnvise tiltak som følger LEON³, kontinuitet i tjenestetilbudet, og koordinering av tjenestene.

Det understrekes også at sårbare barn, unge og familier ofte vil ha behov for hjelp og oppfølging innenfor en rekke ulike tjenester. Og at samarbeid, klare ansvarsforhold og kontinuitet er avgjørende. Behov for ansvarsgruppe i dette arbeidet må vurderes. Det er sentralt at disse prinsippene også gjelder i tilknytning til barns sårbarhet på internett. Samtidig har man funnet store fordeler av å integrere forebyggingsprogrammer av nettovergrep i allerede veletablerte og evidensbaserte programmer som adresserer relaterte temaer i vanlig (offline) setting, for eksempel programmer for å forhindre seksuelle overgrep (Finkelhor et al., 2020). Dette betyr at mye av kunnskapen hjelpeinstansene allerede besitter om tradisjonelle seksuelle overgrep, og programmene/tiltakene som brukes for å motarbeide og stanse dette, kan benyttes i arbeidet mot seksuelle overgrep som skjer via digitale medier, også i dagens situasjon tilknyttet koronapandemien.

Ikke glem de eldre barna

Til slutt er det viktig å framheve at selv om noen av smittevernstiltakene nå avtar, for eksempel ved at barnehager og 1. til 4. klasser på skolene åpner for at barna kan komme tilbake, innebærer dette ikke at fokuset på barns sårbarhet på internett kan avta. Den delvise åpningen av skolene medfører samtidig at mange barn fra 5. klasse og oppover blir værende alene hjemme i større grad enn tidligere ettersom flere foreldre begynner å komme tilbake på jobb. Derfor er det viktig at foreldre og profesjonelle er bevisste barns utsatthet for seksuelle overgrep på den digitale arenaen. Men, også annen digital utsatthet, som digital mobbing, utstøting, ensomhet, og deltakelse i voldsforherliggende filmer (e.g., video av slåsskamper) er også aspekter voksne må være bevisste.

Ettersom barn og unges utsatthet ofte foregår på flere områder samtidig, kan det å avdekke én form for utsatthet være en indikasjon på at barnet også opplever annen viktigmisering, herunder internettrelaterte seksuelle overgrep. Det er derfor svært viktig at barnas aktiviteter på internett og via digitale medier følges opp. Et sentralt aspekt i oppfølgingsarbeidet, både hos foreldre, foresatte, lærere og hjelpetjenestene, er dermed å spørre barna om hvordan de har det og hva de opplever, både online og offline.

---

³ Lavest mulig effektive omsorgsnivå

Referanser

- Carlsen, H. (2020, March 29). Frykter overgripere kan skjule seg bak tilbud om leksehjelp. *Nrk.No*.
https://www.nrk.no/norge/frykter-overgripere-kan-skjule-seg-bak-tilbud-om-leksehjelp-1.14958788?fbclid=IwAR3mY5P3JhQl6wiwim5CVGf_4btODhzM5MC4Zd1gM5K-bIG99rY_DXDyvdo
- Cooper, K., Quayle, E., Jonsson, L., & Svedin, C. G. (2016). *Adolescents and self-taken sexual images: A review of the literature*. 55, Part B, 706–716.
<https://doi.org/10.1016/j.chb.2015.10.003>
- Craven, S., Brown, S., & Gilchrist, E. (2006). Sexual grooming of children: Review of literature and theoretical considerations. *Journal of Sexual Aggression*, 12(3), 287–299.
<https://doi.org/10.1080/13552600601069414>
- Dam, C. V. (2001). *Identifying child molesters: Preventing child sexual abuse by recognizing the patterns of the offenders*. Psychology Press.
- Delaney, S. (2006). *Protecting children from sexual exploitation & sexual violence in disaster & emergency situations*. ECPAT International.
- ECPAT. (2020). *WHY CHILDREN ARE AT RISK OF SEXUAL EXPLOITATION DURING COVID-19*.
https://ecpat.exposure.co/covid19?utm_source=FB&utm_medium=Organic&utm_campaign=Covid-19&fbclid=IwAR1caf5uTjo2MABm5bbEVPJ-jZRHuGZ8B3n14ZIdfX8tjErNFNeiVzoGHQw
- Europol. (2020a). *COVID-19: CHILD SEXUAL EXPLOITATION*.
<https://www.europol.europa.eu/covid-19/covid-19-child-sexual-exploitation>
- Europol. (2020b). *Pandemic profiteering how criminals exploit the COVID-19 crisis*.
https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=9&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwi6r97dzuPoAhWWvosKHYEQAzoQFjAIegQIBxAB&url=https%3A%2F%2Fwww.europol.europa.eu%2Fsites%2Fdefault%2Ffiles%2Fdocuments%2Fpandemic_profiteering-how_criminals_exploit_the_covid-19_crisis.pdf&usq=AOvVaw0d7WbeSxV3ULoMKygHUIqS
- Finkelhor, D., Walsh, K., Jones, L., Mitchell, K., & Collier, A. (2020). Youth internet safety education: aligning programs with the evidence base. *Trauma, Violence, & Abuse*, 1524838020916257.
- Fjørtoft, S. O., Thun, S., & Buvik, M. P. (2019). *Monitor 2019*.
- Gassó, A. M., Klettke, B., Agustina, J. R., & Montiel, I. (2019). Sexting, mental health, and victimization among adolescents: A literature review. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 16(13), 2364.

- Gewirtz-Meydan, A., Walsh, W., Wolak, J., & Finkelhor, D. (2018). The complex experience of child pornography survivors. *Child Abuse & Neglect*, 80, 238–248.
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0145213418301510>
- Gillespie, A. A. (2002). Child protection on the internet—challenges for criminal law. *Child & Fam. LQ*, 14, 411.
- Hanson, E. (2017). *The Impact of Online Sexual Abuse on Children and Young People: Impact, Protection and Prevention* (pp. 97–122).
<https://doi.org/10.1002/9781118977545.ch6>
- Hong, S., Lu, N., Wu, D., Jimenez, D. E., & Milanaik, R. L. (2020). Digital sextortion: Internet predators and pediatric interventions. *Current Opinion in Pediatrics*, 32(1), 192–197.
- Høydal, H. (2020, April 4). *Slår alarm: – Har sett overgrepnettsteder krasje på grunn av for stor pågang*. <https://www.vg.no/nyheter/innenriks/i/vQ76ol/slaar-alarm-har-sett-overgrepnettsteder-krasje-paa-grunn-av-for-stor-paagang>
- Jiminy. (2019). *Children and Sexting – a Jiminy Report*.
https://jiminy.me/pr/reports/children_and_sexting
- Jonsson, L. S., Fredlund, C., Priebe, G., Wadsby, M., & Svedin, C. G. (2019). Online sexual abuse of adolescents by a perpetrator met online: a cross-sectional study. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 13(1), 32. <https://doi.org/10.1186/s13034-019-0292-1>
- Jonsson, L., & Svedin, C. G. (2017). *Barn utsatta för sexuella övergrepp på nätet*. Linköping University Electronic Press/Stiftelsen Allmänna Barnhuset.
- Kardefelt-Winther, D. (2017). *How Does the Time Children Spend Using Digital Technology Impact Their Mental Well-being, Social Relationships and Physical Activity?: An Evidence-focused Literature Review*.
- Kripos. (2019). *Seksuell utnyttelse av barn og unge over internett*.
- Longobardi, C., Fabris, M., Prino, L., & Settanni, M. (2020). The Role of Body Image Concerns in Online Sexual Victimization among Female Adolescents: The Mediating Effect of Risky Online Behaviors. *Journal of Child & Adolescent Trauma*, 1–10.
- Medietilsynet. (2018). *Foreldre og medier-undersøkelsen 2018*.
<https://medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2018-foreldre-og-medier>
- Medietilsynet. (2020). *Barn og medier 2020 (Om Sosiale Medier Og Skadelig Innhold På Nett)*. https://medietilsynet.no/globalassets/publikasjoner/barn-og-medier-undersokelser/2020/200211-barn-og-medier-2020-delrapport-1_-februar.pdf

- Nikken, P., & Oprea, S. J. (2018). Guiding young children's digital media use: SES-differences in mediation concerns and competence. *Journal of Child and Family Studies*, 27(6), 1844–1857.
- Rosén, E. (2020, March 26). *Ökning av övergrepp mot barn på nätet*. https://sverigesradio.se/sida/artikel.aspx?programid=83&artikel=7438514&fbclid=IwAR2h5bvUPiM0qbrMNpx1I3nm90qhkDOYOcjQtCx2BM3QDaWnIzqT02_6Bz0
- Seddighi, H., Salmani, I., Javadi, M. H., & Seddighi, S. (2019). Child Abuse in Natural Disasters and Conflicts: A Systematic Review. *Trauma, Violence, & Abuse*, 1524838019835973. <https://doi.org/10.1177/1524838019835973>
- Shannon, D. (2007). *Vuxnas sexuella kontakter med barn via Internet: omfattning, karaktär, åtgärder*. Norstedts Juridik AB.
- Subrahmanyam, K., & Smahel, D. (2010). *Digital Youth: The Role of Media in Development*. Springer New York. <https://books.google.no/books?id=hsTmwdmpWWMC>
- UNICEF. (2020). *COVID-19 and its implications for protecting children online*. <https://www.unicef.org/media/67396/file/COVID-19%20and%20Its%20Implications%20for%20Protecting%20Children%20Online.pdf>
- Whittle, H. C., Hamilton-Giachritsis, C., & Beech, A. R. (2013). Victims' voices: The impact of online grooming and sexual abuse. *Universal Journal of Psychology*, 1(2), 59–71.
- Whittle, H., Hamilton-Giachritsis, C., Beech, A., & Collings, G. (2013). A review of young people's vulnerabilities to online grooming. *Aggression and Violent Behavior*, 18(1), 135–146. <http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S135917891200122X>
- WHO. (2020, April 8). *Joint Leader's statement - Violence against children: A hidden crisis of the COVID-19 pandemic*. <https://www.who.int/news-room/detail/08-04-2020-joint-leader-s-statement---violence-against-children-a-hidden-crisis-of-the-covid-19-pandemic>
- Wolak, J., Finkelhor, D., Mitchell, K. J., & Ybarra, M. L. (2010). Online "Predators" and Their Victims: Myths, Realities, and Implications for Prevention and Treatment. *Psychology of Violence*, 1(S), 13–35. <https://doi.org/10.1037/2152-0828.1.s.13>